

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра цивільного процесу

*До 150-ї річниці з дня відкриття першої
судової палати у м. Одеса*

Новели цивільного процесуального законодавства: ПРЕДСТАВНИЦТВО

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

м. Одеса, 16 травня 2019 року

Одеса
Фенікс
2019

УДК 347.9

Н 72

Укладачі:

Голубєва Н. Ю. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Островська Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Коробенко О. О. – асистент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Сатановська О. В. – старший лаборант кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Новели цивільного процесуального законодавства:
Н 72 представництво : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. ; до 150-ї річниці з дня відкриття першої судової палати у м. Одеса (м. Одеса, 16 травня 2019 року) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Н. Ю. Голубєвої. – Одеса : Фенікс, 2019. – 200 с.

Укр. та франц. мовами

ISBN 978-966-928-404-4

УДК 347.9

*Матеріали видано за авторською редакцією.
Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу
несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти
та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-966-928-404-4

© Національний університет «Одеська
юридична академія», 2019

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141).
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р.: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0004740-13>.(дата звернення 24.04.2019).
3. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс: підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч.закл. освіти. К.: Ін Юре, 2005. 624 с.
4. Васильєв С. В. Цивільний процес: Навчальний посібник. Х.: ТОВ «Одіссей», 2008. 480 с.
5. Бичкова С. С. Цивільний процесуальний статус осіб, які беруть участь у справах позовного провадження: монографія. К.: Атіка, 2011. 420 с.

Кияшко Олександр Олександрович

аспірант кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

Волкова Наталія Василівна

КОНЦЕПЦІЯ «SUCCESS FEE» В МЕЖАХ ПРОБЛЕМАТИКИ ВІДШКОДУВАННЯ ВИТРАТ НА ПРОФЕСІЙНУ ПРАВНИЧУ ДОПОМОГУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: СУДОВА ПРАКТИКА

За приписами ст. 59 Конституції України та ст. 15 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України) кожна особа має право на правову допомогу.

Відповідно до положень ст. 135 ЦПК України до витрат, пов'язаних з розглядом справи відносяться витрати на професійну правничу допомогу. Згідно з положеннями ст. ст. 137 та 141 ЦПК України витрати, пов'язані з правничою допомогою адвоката, несуть сторони, крім випадків надання правничої допомоги за рахунок держави. У разі задоволення позову, інші судові витрати, окрім витрат на сплату судового збору покладаються на відповідача.

Для підтвердження розміру витрат на правову допомогу з метою розподілу судових витрат учасник спору повинен надати до суду докази, які містять детальний опис робіт (наданих послуг) адвокатом, зокрема договір про надання правової допомоги [1].

За приписами ст. 27 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» до договору про надання правової допомоги застосовуються загальні вимоги договірної права. В той час, зміст договору про надання правової допомоги не може суперечити Конституції України, законам України, інтересам держави і суспільства, його моральним засадам, присязі адвоката України та правилам адвокатської етики.

Відповідно до положень ст. 30 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» гонорар є формою винагороди адвоката за здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту, а його порядок обчислення визначається безпосередньо в договорі про надання правової допомоги [2].

Отже, діюче законодавство передбачає, як можливість компенсації стороні по справі витрат на юридичні послуги, так і отримання захисником винагороди у вигляді гонорару, який добровільно встановлюється сторонами в договорі про надання правової допомоги. Окрім цього, діюче законодавство не передбачає імперативних норм щодо форм ціноутворення вартості відповідних юридичних послуг. Саме тому, в практиці існують декілька таких форм, зокрема: погодинна ставка, фіксований гонорар, абонентське обслуговування та «success fee» («гонорар успіху»). Форма «success fee» передбачає, що сума гонорару адвоката визначається в залежності від результатів розгляду справи, в якій був залучений захисник. Таким чином, сторона зобов'язується сплатити гонорар лише в разі прийняття судом позитивного для неї рішення. Крім цього, термін оплати за договором може наставати з моменту фактичного отримання особою коштів згідно з судовим рішенням (правочин з відкладальною умова). У такому випадку, сторона має можливість зменшити фінансове навантаження, яке виникає внаслідок захисту

своїх прав та інтересів у судовому провадженні та, одночасно, мотивувати представника докласти максимум зусиль для отримання позитивного результату за підсумком розгляду судової справи. Саме тому, форма «success fee» користується попитом не тільки серед українських фахівців з права, а й запроваджена в багатьох інших державах, зокрема в державах Європи та США.

Аналізуючи судову практику з розгляду цивільних справ вбачається, що суди не мають єдиної позиції, щодо:

- а) можливості стягнення «success fee» на користь захисника по справі в межах договірних правовідносин між представником та стороною по справі;
- б) не визначено питання щодо покладення обов'язку зі стягнення «success fee» саме з іншої сторони, яка програла спір в порядку розподілу судових витрат відповідно до ст. 141 ЦПК України.

Так, розглядаючи спір між ОСОБА_4 (адвокат) та ОСОБА_5 про стягнення коштів за договором про надання правової допомоги, ВСУ у своєму рішенні від 12 червня 2018 року по справі № 462/9002/14-ц зазначив, що додаткова винагорода адвокату в разі позитивного рішення у справі, за своїм змістом і правовою природою в розумінні ст. ст.632, 903 Цивільного кодексу України та ст.30 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», не є ціною договору (платою за надані послуги), а платою за сам результат (позитивне рішення), досягнення якого відповідно до умов договору не ставиться в залежність від фактично наданих послуг. Окрім цього, судові рішення, відповідно до положень ч. 1 ст. 177 ЦК України не належить до об'єктів цивільних прав, а його ухвалення у конкретній справі не є результатом наданих адвокатами сторін послуг, а тому не може бути предметом договору у відповідності до ч. 1 ст. 638 ЦК України [3].

Не погоджуючись з цим висновком, звертаємо увагу на окрему думку по справі, яку висловив суддя Касаційного цивільного суду у складі Верховного суду Крат В. І., в якій зазначив, що тлума-

чення п. 4 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» свідчить, що правова допомога має інтерес для клієнта не самі по собі, а переслідує певну мету і задовольняє потребу у захисті, відновленні і задоволенні його прав. Тому немає ніяких підстав вважати, що саме по собі прийняття судом певного рішення могло б розумітися сторонами договору про надання юридичних послуг як предмет або результат надання послуг. У цьому випадку судові рішення сприймається як оцінка якості послуг, успіху чи неспіху вжитих стороною дій і як юридичний факт, з яким сторони пов'язують за договором умови виплати винагороди за надані юридичні послуги [4]. Вважаємо, що зазначена вище правова точка зору є більш слушною та прогресивною в сучасних умовах здійснення адвокатською діяльністю.

Стосовно можливості стягнення «success fee» зі сторони, яка програла справу, вважаємо, що покладення цих витрат на іншу сторону є несправедливим, оскільки сторона жодним чином не ризикує своїми коштами. У разі програшу справи вона не повинна сплачувати ці кошти захиснику, а отже фактично не несе судові витрати по справі. У випадку винесення позитивного судового рішення, сторона не тільки виграє спір, а й ще «заробить» ці кошти від сторони, що програла.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1618?test=XX7MfyrCSgkyu6lIZiCSwOJH14AMs80msh8le6>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.01.2017 року № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України від 05.07.2013 — 2013 р., № 27, стор. 1438, стаття 282
3. Рішення Верховного Суду від 12.06.2018 року по справі № 462/9002/14-ц [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75003682>
4. Окрема думка судді Касаційного цивільного суду у складі Верховного суду Крата В. І. від 12.06.2018 року по справі № 462/9002/14-ц [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74963389>